

התפקיד הנכון עבור מצרים הוא לא בחדרי המשא ומתן

written by רות וסרמן לנדה | 24.10.2024

מצרים כבר שנים מנסה למצב את עצמה כמתווכת הוגנת במשאים ומתנים שונים בין ישראל לבין תנועת חמאס. בראייתה, התפקיד מקנה לה יוקרה מדינית ומידה לא מבוטלת של קרדיט בקרב הגורמים הרלוונטיים בווינגטון, ממנה היא מקבלת את סיוע החוץ הביטחוני השני בגודלו במזרח התיכון, אחרי ישראל. במקביל, המעמד מקנה לה חשיבות גם בקרב מדינות האזור ואין זה דבר של מה בכך בעבור קהיר, שרואה בעצמה ² עדיין וחרף לא מעט מהמורות ³ הגמון אזורי.

כך, לאורך השנה האחרונה, ניסתה מצרים כבעבר למצב את עצמה כמתווכת במשא ומתן בין ישראל לבין חמאס בכל הנוגע לחטופים הישראליים, כשמנוף עיקרי אחד ויחיד עומד לרשותה אל מול חמאס ⁴ המנהרות שבין רפיח העזתית ורפיח המצרית. אותן מנהרות שדרכן הוברחו כספים, אמצעי לחימה, אנשים, ואף סחורות דו-שימושיות אסורות מבחינת ישראל. השלטון המצרי לא רק שידע אודות קיומן, הוא זה שנתן את האור הירוק לקיומן. גורמים המקורבים לשלטון המצרי הרוויחו הון מקיומן, אך חשוב מכך היה הערך האסטרטגי שלהן בעיני המשטר המצרי: ההבנה השקטה בין המשטר לבין הנהגת חמאס לפיה חמאס בעזה לא יסייע לגורמי טרור בחצי האי סיני, דוגמת תאי דאעש המקומיים, לפעול נגד המשטר המצרי ולחתור תחתיו. בתמורה, "העלימה" כביכול ההנהגה המצרית עין מההברחות המדוברות.

אלא שאת ההסדר הזה טירפדה ישראל, כשהתעקשה להכניס את צה"ל לרפיח, למרות העובדה לפיה ידעה אודותיו עוד הרבה קודם לכן. זעקותיה ואיומיה של קהיר לא צלחו, הפעם, למנוע את המהלך הכל כך חשוב הזה. מעבר לחשיבות ההישג הישראלי הצבאי ברפיח ב"חשיפת" המנהרות ותעשיית ההברחות הענפה ממנה נהנו בכירי חמאס, לצד העובדה שרבים מבכירי חמאס נמצאו ונוטרלו ברפיח עצמה, לרבות לאחרונה יחיא סינוואר בעצמו ובכבודו, הרי שבכניסתה לרפיח, ניטרלה ישראל את המנוף היחידי האמיתי שהיה לקהיר על חמאס בכל הנוגע במשא ומתן. השנאה התהומית שבין המשטר המצרי לבין חמאס ידועה לכול. חמאס נתפסה על ידי המצרים כזרוע פלסטינית של תנועת האחים המוסלמים, שהוקמה במצרים בשנות ה-20 של המאה הקודמת. מדובר בתנועה שנרדפת במצרים, ביד ברזל, ושכל השייך לשורותיה נשלח לכלא למאסר ממושך במצרים. המצרים אינם שוכחים את קטל החיילים המצרים, בידי חמאס, שזלג לשטח סיני ב-2012 לאחר שעלה לשלטון איש האחים המוסלמים, מוחמד מורסי.

אז מה למעשה התפקיד המצרי, כיום, בכל הנוגע לעסקת החטופים? האם, בעקבות חיסול רב-המרצחים יחיא סינוואר, הקריאה להמשך התיווך המצרי אל מול בכירים כאלה או אחרים בתנועת חמאס בעזה או בקטאר נכונה? בהנחה שקהיר איבדה את קלף המיקוח המרכזי שלה,

בדמות מנהרות רפיח, הרי שהתשובה ברורה למדי. כמו כן, בעקבות חיסול יחיא סינוואר, והחלשתה הניכרת של תנועת חמאס ברצועת עזה לאחר שנה של לחימה עצימה לפני כן, נשאלת השאלה לשם מה לשוב ולהעלות את קרנה של התנועה על ידי קריאה למצרים לשאת ולתת שוב עם שארית מנהיגיה? במיוחד כשאין ביכולתה להשפיע עליהם, בהיעדר מנופיה.

לעומת זאת, למצרים ישנן יכולות מוכחות בתחום איסוף מודיעין. היא מצטיינת בכך בעיקר בכל הנוגע באיתור גורמי טרור הקשורים באיסלאם רדיקלי, האחים המוסלמים ו/או זרועותיהן באזור. זאת שכן היא עסקה בכך עשרות שנים במטרה לוודא שאין בידיהם הכלים לפגוע ו/או לערער את השלטון המצרי הנוכחי. אם כך, ובשל הרצון הבוער של קהיר לסיים את המלחמה מהר ככל האפשר על מנת לשקם את הכלכלה המצרית שנפגעה קשות בעקבות המלחמה, יש לעודד את מצרים לאתר [?] באמצעות היכולות המודיעיניות המצוינות שלהם [?] את החטופים. השאירו את המשימה למצרים, הם ידעו לעשות זאת, כשבקצה המשימה מובטחת תמורה ראויה [?] סיום המלחמה באופן שהולם, בין היתר, גם את האינטרסים המצריים.

זהו התפקיד שבו מצרים תצטיין, שכן היא מצוידת בכלים המתאימים, בשפה, ובמנטליות שהמעניקים לה את כל היכולות להצליח בו. כך גם גוברים הסיכויים שישובו אלינו כל החטופים, כשתמורה ראויה תסופק לכל גורם שהמצרים ידעו לאתר שמחזיק באחד מיקירינו.

פורסם באתר N12, בתאריך 24.10.2024.